

SPREMLJANJE DOZOREVANJA OLJK

Kako spremljamo dozorevanje

Dozorevanje oljk spremljamo od leta 2002 dalje. Konec avgusta začnemo z vzorčenjem plodov na različnih lokacijah. Plodove tedensko vzorčimo, določimo težo 100 plodov, indeks zrelosti glede na obarvanost povrhnjice in mesa (od 0 do 7), trdoto plodov, vsebnost olja pridobljenega v laboratorijski oljarni ter vsebnost vode in olja v laboratoriju (občasno za dve lokaciji). Trdoto plodov določamo s penetrometrom s tri milimetrsko konico (rezultati v g/mm²). Z rezultati tedensko seznanjamo zainteresirane oljkarje (**lahko posredujejo svoj E-mail na: viljanka.vesel@go.kgzs.si**), hkrati pa jih objavljamo na spletni strani KGZS – Zavod GO (Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica) - <http://www.kmetijskizavod-ng.si/>.

Zaradi velike prisotnosti oljčne muhe v letu 2014 smo v opazovanje (na 100 plodovih) vključili tudi spremljanje poškodb z oljčno muho (izhodne luknje), od leta 2016 pa spremljamo tudi prisotnost oljčnega molja (50 plodov) in število presušenih plodov zaradi suše. V letu 2020 smo začeli spremljati tudi bolj vidne poškodbe zaradi marmorirane smrdljivke. Ti podatki niso objavljeni, saj služijo za splošno spremljanje letine.

Kljub podatkom, ki jih lahko spremljate preko spleta ali pa preko svoje elektronske pošte, je najbolje, da se sami naučite spremljati dozorevanje oljk v svojem nasadu, kajti med nasadi so velike razlike, ki so odvisne od naloženosti, osončenosti in drugih okoljskih dejavnikov ter agrotehnike (gojitvena oblika in rez, gnojenje, namakanje...). Informacije PCO (Poskusnega centra za oljkarstvo) so samo pripomoček za določanje okvirnega časa obiranja na tem območju. Na odločitev glede časa obiranja mora pomembno vplivati tudi velikost nasada, predvsem pa v kolikem času bomo sposobni plodove obrati. Poleg tega pa se lahko zgodi, da zaradi daljšega deževnega obdobja obiranje predolgo traja in tako lahko zamudimo optimalen čas za doseganje dobre kakovosti oljčnega olja. Vsekakor pa ne smemo pozabiti, da se je potrebno dobro organizirati in se v naprej dogovoriti z oljarjem, saj je za doseganje kakovosti zelo pomembno, da plodove sproti predelujemo.

Rezultati v letu 2022 – 26. oktober

Pred začetkom vzorčenja smo ocenili rodnost v opazovanih nasadih, prvo vzorčenje pa smo opravili 28. in 29. avgusta. Sorto 'Istrska Belica' in 'Leccino' smo vzorčili na lokacijah Strunjan – Ronk, Ankaran – Beneša, Baredi, Sveti Peter, Purissima, Bivje – Lama, Šempeter in Kromberk, sorto 'Leccino' dodatno še v Kozani, sorto 'Maurino' pa na lokacijah Strunjan – Ronk, Baredi, Purissima in Šempeter. V Kromberku je kazalo na dober pridelek, vendar je zaradi toče pridelek nižji (označeno v tabeli). Med lokacijami so razlike pri posameznih kazalnikih dozorevanja tudi zaradi različnih pogojev (naloženost, prehrana, okoljski dejavniki).

Trdota plodov sorte 'Istrska Belica' je nižja kot običajno v tem času. Od začetka vzorčenja je na preostalih vzorcih padla v povprečju za **33 %**, v zadnjem tednu pa je pri treh lokacijah padla od 3,5 do 14 %, pri eni lokaciji pa je nekoliko višja kot pri predzadnjem vzorčenju. Dobit olja je bila pri prvih dveh vzorčenjih visoka, kasneje pa je zelo počasi naraščala. Pri zadnjem vzorčenju je bila dobit olja na treh lokacijah manjša kot v običajnem letu, v nasadu v Svetem Petru pa višja kot v običajnem letu. N vseh lokacijah je bila veliko nižja kot v lanskem letu. Dobit olja je od prvega do zadnjega vzorčenja narasla od približno od 2,3 % do 6,8 %, kar predstavlja porast od 19 do 68 %.

Plodovi sorte 'Leccino' so se slabše barvali kot običajno. Pri zadnjem vzorčenju je bil povprečen indeks zrelosti (ki prikazuje obarvanost plodov) približno nižji kot v običajnem letu in precej nižji kot v letu 2021. Trdota plodov je enakomerno padala od začetka vzorčenja, hitreje kot pri sorti 'Istrska belica'. Od

začetka vzorčenja je padla od 47 do 64 %. Trdota je bila pri zadnjem vzorčenju približno enaka kot običajno v istem obdobju. Povprečna dobit olja v laboratorijski oljarni je od začetka vzorčenja dalje enakomerno naraščala, od 10. oktobra dalje pa je oljevitost na štirih še preostalih lokacijah znižala iz 11,7 na 10,1 % (padec dobiti za 1,6 %), kar predstavlja padec za 13,4 %.

Obarvanost plodov pri sorti '**Maurino**' je nižja kot običajno. V večini oljčnikov so plodovi te sorte obrani. Trdota plodov s Purissime je od začetka do zadnjega vzorčenja padla za **55,6 %**, dobit olja pa je od začetka vzorčenja porasla od 4,6 na 12,6 %. Trdota je na lokaciji Purissima približno enaka kot v običajnem letu in kot v letu 2021, obarvanost plodov in dobit olja pa nižja kot v običajnem letu in v letu 2021.

V zadnjih obdobjih opažamo zmeraj več vidnih poškodb z oljčno muho, marsikje pa so plodovi že prezreli, olje pa prezrelo, zato svetujemo pospešeno obiranje.

Pripravila: mag. Viljanka VESEL, univ.dipl.ing.agr.,
vodja Poskusnega centra za oljkarstvo pri KGZS – Zavod GO

Preglednica: Ocena pridelka, trdota in masa plodov, indeks zrelosti ter vsebnost olja v plodovih oljk sorte ISTRSKA BELICA, LECCINO, MAURINO v času dozorevanja

Pridelek	trdota pl. (g/mm ²)	masa 1 ploda (g)	indeks zrelosti	oljevit. v oljarni (%)	Pridelek	trdota pl. (g/mm ²)	masa 1 ploda (g)	indeks zrelosti	oljevit. v oljarni (%)	Pridelek	trdota pl. (g/mm ²)	masa 1 ploda (g)	indeks zrelosti	oljevit. v oljarni (%)
2,9	ISTRSKA BELICA - RONK				5,4	LECCINO - RONK				5,7	MAURINO - RONK			
28.08.22	237	1,72	0,32	12,3%	28.08.22	306	1,21	0,14	5,1%	28.08.22	275	0,80	0,16	2,8%
04.09.22	251	1,90	0,40	13,5%	04.09.22	280	1,24	0,51	5,5%	04.09.22	263	0,90	0,50	4,8%
11.09.22	215	2,41	0,55	13,9%	11.09.22	252	1,45	0,55	7,5%	11.09.22	222	0,99	0,80	5,9%
18.09.22	218	2,55	0,90	13,2%	18.09.22	244	1,67	0,62	8,8%	18.09.22	212	1,16	0,85	7,3%
26.09.22	222	2,63	0,95	13,4%	26.09.22	220	1,80	1,78	9,7%	26.09.22	194	1,26	0,99	8,2%
02.10.22	212	2,64	0,95	11,2%	02.10.22	195	1,95	2,72	11,7%	02.10.22	163	1,39	1,28	10,1%
09.10.22	208	2,62	1,00	13,4%	09.10.22	164	2,03	3,01	11,9%	09.10.22	149	1,22	1,38	10,3%
16.10.22	197	2,64	1,00	12,8%	16.10.22	145	2,23	3,21	11,9%	16.10.22	154	1,34	1,61	12,3%
23.10.22	152	2,46	1,29	14,6%	23.10.22	137	2,39	3,51	11,2%	23.10.22	150	1,43	1,90	11,5%
30.10.22	131	2,86	2,11	14,6%	30.10.22	133	2,27	3,14	10,6%	30.10.22	132	1,50	2,20	11,0%
4,9	ISTRSKA BELICA - BENEŠA				4,4	LECCINO - BENEŠA								
28.08.22	246	1,75	0,23	11,5%	28.08.22	305	1,34	0,16	5,1%					
04.09.22	260	1,70	0,35	14,3%	04.09.22	296	1,50	0,62	6,0%					
11.09.22	222	1,92	0,60	13,4%	11.09.22	275	1,77	0,96	7,5%					
18.09.22	217	2,24	0,95	11,5%	18.09.22	264	1,85	0,78	8,1%					
26.09.22	215	2,46	0,90	13,7%	26.09.22	249	1,81	1,79	9,5%					
02.10.22	211	2,55	0,97	13,7%	02.10.22	188	2,12	2,54	10,3%					
09.10.22	205	2,63	1,00	14,5%	09.10.22	177	2,34	3,04	10,6%					
16.10.22	197	2,65	1,00	15,7%	16.10.22	154	2,44	3,34	11,2%					
23.10.22	192	2,81	1,18	17,0%	23.10.22	151	2,55	3,49	11,2%					
30.10.22	180	2,92	1,34	16,3%	30.10.22	157	2,81	3,45	9,0%					
3,5	ISTRSKA BELICA - BAREDI				5,0	LECCINO - BAREDI				5,4	MAURINO - BAREDI			
29.08.22	263	1,76	0,22	11,7%	29.08.22	333	1,19	0,05	3,8%	29.08.22	293	1,30	0,09	5,1%
05.09.22	268	1,75	0,50	13,7%	05.09.22	354	1,11	0,40	4,8%	05.09.22	266	1,12	0,55	7,1%
12.09.22	255	2,22	0,80	13,2%	12.09.22	318	1,36	0,65	6,4%	12.09.22	246	1,30	0,78	7,9%
19.09.22	232	2,72	0,90	12,6%	19.09.22	258	1,57	1,18	9,3%	19.09.22	217	1,30	0,98	8,2%
26.09.22	235	2,67	0,95	13,9%	26.09.22	212	1,52	2,19	9,5%	26.09.22	160	1,68	1,62	11,2%
03.10.22	231	2,81	1,00	13,2%	03.10.22	167	1,93	2,92	11,0%	03.10.22	129	0,91	1,79	12,1%
10.10.22	224	3,04	1,00	14,1%	10.10.22	156	1,87	3,22	11,5%	10.10.22	116	2,00	2,74	13,0%
17.10.22	196	3,37	1,05	15,0%	17.10.22	158	1,89	3,25	11,7%	17.10.22	135	1,84	2,52	13,4%
24.10.22	202	3,09	1,11	17,6%	24.10.22	154	2,07	3,33	11,7%					
5,8	ISTRSKA BELICA - PURISSIMA				5,2	LECCINO - PURISSIMA				5,2	MAURINO - PURISSIMA			
29.08.22	283	1,80	0,50	11,4%	29.08.22	356	1,51	0,20	4,8%	29.08.22	283	0,98	0,60	4,6%
05.09.22	274	1,85	0,60	13,4%	05.09.22	356	1,50	0,51	5,7%	05.09.22	302	1,06	0,71	5,5%
12.09.22	269	2,04	0,80	12,1%	12.09.22	315	1,86	0,86	6,6%	12.09.22	251	1,25	0,93	6,8%
19.09.22	248	2,14	0,60	11,9%	19.09.22	301	2,00	1,47	8,1%	19.09.22	228	1,33	1,02	7,9%
26.09.22	245	2,35	0,85	12,4%	26.09.22	245	2,22	2,56	9,2%	26.09.22	190	1,43	1,14	8,8%
03.10.22	254	2,28	0,98	13,9%	03.10.22	205	2,19	3,04	10,8%	03.10.22	141	1,43	1,94	10,4%
10.10.22	243	2,57	1,00	15,7%	10.10.22	185	2,28	3,16	12,6%	10.10.22	141	1,61	1,99	11,2%
17.10.22	226	2,39	1,00	15,6%	17.10.22	162	2,58	3,43	11,5%	17.10.22	139	1,59	2,00	12,1%
24.10.22	198	2,50	1,09	13,9%	24.10.22	151	2,71	3,54	11,2%	24.10.22	126	1,82	2,27	12,4%
02.11.22	208	3,02	1,30	12,6%	02.11.22	148	3,25	3,74	10,1%	02.11.22	134	1,93	2,28	11,2%
4,0	ISTRSKA BELICA - ŠEMPETER				2,0	LECCINO - ŠEMPETER				3,0	MAURINO - ŠEMPETER			
29.08.22	277	2,50	0,16	9,9%	29.08.22	317	1,74	1,10	4,9%	29.08.22	274	1,40	0,23	4,4%
05.09.22	268	2,63	0,40	11,4%	05.09.22	307	1,70	1,52	6,6%	05.09.22	251	1,45	0,83	7,0%
12.09.22	238	2,87	0,70	11,9%	12.09.22	254	2,17	1,46	7,9%	12.09.22	192	1,63	1,30	7,5%
19.09.22	248	3,39	0,90	11,7%	19.09.22	247	2,34	1,50	8,6%	19.09.22	192	1,88	1,48	8,1%
26.09.22	252	3,56	1,00	11,9%	26.09.22	218	2,34	2,79	10,1%	26.09.22	171	1,94	1,86	8,4%
03.10.22	247	3,66	1,00	11,4%	03.10.22	176	2,60	3,06	9,7%	03.10.22	129	2,19	2,54	8,2%
10.10.22	248	3,89	1,00	13,0%	10.10.22	159	2,88	3,35	9,9%	10.10.22	140	2,26	2,61	8,2%
17.10.22	226	3,97	1,20	14,1%	17.10.22	138	3,10	3,32	10,1%	17.10.22				
24.10.22	149	4,39	1,89	13,0%	24.10.22	133	1,70	3,47	8,2%	24.10.22				

Preglednica (nadaljevanje): Ocena pridelka, trdota in masa plodov, indeks zrelosti ter vsebnost olja v plodovih oljk sorte ISTRSKA BELICA, LECCINO, MAURINO v času dozorevanja

Pridelek	trdota pl. (g/mm ²)	masa 1 ploda (g)	indeks zrelosti	oljevit. v oljarni (%)	Pridelek	trdota pl. (g/mm ²)	masa 1 ploda (g)	indeks zrelosti	oljevit. v oljarni (%)	Pridelek	trdota pl. (g/mm ²)	masa 1 ploda (g)	indeks zrelosti	oljevit. v oljarni (%)	
4,6	ISTRSKA BELICA - SV.PETER				4,8	LECCINO - Sv. PETER									
29.08.22	284	2,17	0,13	10,3%	29.08.22	343	1,21	0,08	4,4%						
05.09.22	274	2,15	0,60	12,4%	05.09.22	305	1,31	0,35	6,0%						
12.09.22	264	2,35	0,85	13,4%	12.09.22	313	1,34	0,81	7,9%						
19.09.22	259	2,71	0,85	14,1%	19.09.22	266	1,52	1,50	7,0%						
26.09.22	250	2,85	0,90	13,7%	26.09.22	204	1,65	2,42	8,8%						
03.10.22	240	2,84	1,00	15,2%	03.10.22	183	1,71	2,63	11,0%						
10.10.22	243	3,03	1,00	15,6%	10.10.22	176	1,80	2,96	11,5%						
17.10.22	240	3,03	1,01	15,6%	17.10.22	154	1,86	3,35	11,7%						
24.10.22	200	2,73	1,03	18,9%	24.10.22	146	1,95	3,41	11,4%						
02.11.22	193	3,45	1,27	17,0%	02.11.22	155	2,31	3,31	10,8%						
(5,0) 3,0	ISTRSKA BELICA - KROMBERK				(4,0) 2,5	LECCINO - KROMBERK									
29.08.22	289	2,38	0,05	10,6%	29.08.22	383	1,51	0,19	3,5%						
05.09.22	280	2,68	0,60	11,7%	05.09.22	366	1,63	0,73	5,1%						
12.09.22	280	2,90	0,80	12,6%	12.09.22	312	1,76	1,05	5,9%						
19.09.22	271	3,22	0,90	12,8%	19.09.22	285	2,02	1,33	6,6%						
26.09.22	270	3,27	0,90	13,2%	26.09.22	267	2,01	2,28	7,7%						
03.10.22	270	3,45	1,00	13,5%	03.10.22	189	2,26	2,88	9,2%						
10.10.22	246	3,68	1,04	15,4%	10.10.22	175	2,29	3,18	10,1%						
17.10.22	229	3,79	1,20	14,8%	17.10.22	154	2,54	3,36	9,7%						
24.10.22	157	4,06	1,86	15,9%	24.10.22										
2,0	ISTRSKA BELICA - KOZANA				2,0	LECCINO - GRADNO									
29.08.22	250	2,12	0,30	11,7%	29.08.22	302	0,88	0,20	2,4%						
05.09.22	234	2,07	0,40	13,0%	05.09.22	318	0,85	0,25	4,6%						
12.09.22	230	2,65	0,70	13,5%	12.09.22	230	1,01	1,26	4,8%						
19.09.22	234	2,79	0,90	12,8%	19.09.22	258	1,17	1,13	5,5%						
26.09.22	208	2,74	0,95	12,6%	26.09.22	226	1,26	1,56	6,8%						
03.10.22	220	3,13	1,00	13,7%	03.10.22	191	1,29	1,87	7,3%						
10.10.22	195	3,08	1,04	14,6%	10.10.22	162	1,39	2,43	8,2%						
18.10.22	147	3,39	1,14	16,5%	18.10.22	127	1,55	3,19	9,7%						
24.10.22					24.10.22	133	1,70	3,47	9,0%						
02.11.22					02.11.22	127	1,77	3,43	8,4%						
3,2	ISTRSKA BELICA - LAMA														
29.08.22	255	1,71	0,20	9,5%											
05.09.22	248	1,78	0,30	12,1%											
12.09.22	255	2,33	0,45	11,7%											
19.09.22	240	2,45	0,70	12,4%											
26.09.22	245	2,33	0,90	12,1%											
03.10.22	244	2,51	0,95	13,9%											
10.10.22	237	2,58	1,00	13,0%											
17.10.22	218	2,38	1,00	14,1%											

Opomba: Kromberk - zaradi toče zmanjšan pridelek

POJASNILO:

Pridelek:

V tabeli je z oceno označen pridelek, saj manj naložena drevesa hitreje dozorevajo od močno naloženih.

Ocena krošnje s pridelkom:

- 1 – ni plodov (0%)
- 2 – zelo malo plodov (1-20%)
- 3 – malo plodov (20-40%)
- 4 – srednje veliko plodov (40-60%)
- 5 – veliko plodov (60-80%)
- 6 – zelo veliko plodov (80-100%)

Indeks zrelosti: stopnja zrelosti povprečnega vzorca 100 plodov:

- 0 – plod zelene barve,
- 1 – plod rumeno-zelene barve,
- 2 – manj kot polovica ploda temno obarvana,
- 3 – več kot polovica ploda temno obarvana,
- 4 – povrhnjica črna obarvana, meso neobarvano,
- 5 – povrhnjica ploda črna, meso obarvano do polovice,
- 6 – povrhnjica črna, več kot polovica mesa obarvana,
- 7 – povrhnjica črna, meso obarvano do koščice.

Opomba:

Indeks zrelosti pri sorti Istrska belica je ocenjen (pozno barvanje) in ni prikazan v grafih. Za temne sorte (Leccino) je primeren čas obiranja, ko je indeks zrelosti med 3,5 in 4,0.

Priloge – objavljene na spletni strani:

ISTRSKA BELICA – Ronk 2022

Vsebnost olja v laboratorijski oljarni
Trdota plodov

ISTRSKA BELICA – Beneša 2022

Vsebnost olja v laboratorijski oljarni
Trdota plodov

ISTRSKA BELICA – Baredi 2022 (ni novih podatkov – obrano)

Vsebnost olja v laboratorijski oljarni
Trdota plodov

ISTRSKA BELICA – Šempeter 2022 (ni novih podatkov – obrano)

Vsebnost olja v laboratorijski oljarni
Trdota plodov

ISTRSKA BELICA – Sveti Peter 2022

Vsebnost olja v laboratorijski oljarni
Trdota plodov

ISTRSKA BELICA – Kromberk 2022 (ni novih podatkov – obrano)

Vsebnost olja v laboratorijski oljarni
Trdota plodov

ISTRSKA BELICA – Kozana 2022 (ni novih podatkov – obrano)

Vsebnost olja v laboratorijski oljarni
Trdota plodov

ISTRSKA BELICA – Lama 2022 (ni novih podatkov – obrano)

Vsebnost olja v laboratorijski oljarni
Trdota plodov

LECCINO – Ronk 2022

Vsebnost olja v laboratorijski oljarni
Indeks zrelosti
Trdota plodov

LECCINO – Beneša 2022

Vsebnost olja v laboratorijski oljarni
Indeks zrelosti
Trdota plodov

LECCINO – Baredi 2022 (ni novih podatkov – obrano)

Vsebnost olja v laboratorijski oljarni
Indeks zrelosti
Trdota plodov

LECCINO – Šempeter 2022 (ni novih podatkov – obrano)

Vsebnost olja v laboratorijski oljarni
Indeks zrelosti
Trdota plodov

LECCINO – Sveti Peter 2022

Vsebnost olja v laboratorijski oljarni
Indeks zrelosti
Trdota plodov

LECCINO – Kromberk 2022 (ni novih podatkov – obrano)

Vsebnost olja v laboratorijski oljarni
Indeks zrelosti
Trdota plodov

LECCINO – Gradno 2022

Vsebnost olja v laboratorijski oljarni
Indeks zrelosti
Trdota plodov

MAURINO – Baredi 2022 (ni novih podatkov – obrano)

Vsebnost olja v laboratorijski oljarni
Indeks zrelosti

Trdota plodov
MAURINO – Purissima 2022
Vsebnost olja v laboratorijski oljarni
Indeks zrelosti
Trdota plodov
ISTRSKA BELICA – vse lokacije 2022
Vsebnost olja v laboratorijski oljarni pri sorti Istrska belica v primerjavi s povprečjem 2020 in 2021
Trdota plodov pri sorti Istrska belica v primerjavi s povprečjem 2020 in 2021
LECCINO – vse lokacije 2022
Vsebnost olja v laboratorijski oljarni pri sorti Leccino v primerjavi s povprečjem 2020 in 2021
Indeks zrelosti pri sorti Leccino v primerjavi s povprečjem 2020 in 2021
Trdota plodov pri sorti Leccino v primerjavi s povprečjem 2020 in 2021
ISTRSKA BELICA – povprečje vseh spremljanih lokacij v letih 2014 do 2022 (ni novih podatkov – večina obranih)
Vsebnost olja v laboratorijski oljarni
Trdota plodov
LECCINO – povprečje vseh spremljanih lokacij v letih 2014 do 2022 (ni novih podatkov – večina obranih)
Vsebnost olja v laboratorijski oljarni
Indeks zrelosti
Trdota plodov

»Rezultati so bili pridobljeni s finančno podporo in v okviru javne službe za oljkarstvo«

